

Consolidatie en herstel en restauratie van de geschilderde afwerking van de kast en het balkon van het koororgel in de Laurenskerk in Alkmaar.

Na de vaststelling dat het balkon waarop de kast zou moeten steunen daartoe niet stabiel genoeg is en dat bovendien de grote houtworm zich aan het hout tegoed doet, is begonnen met de voorbereidende werkzaamheden voor het aanbrengen van een versteviging van de middelste en de rechter in de muur bevestigde balken van het balkon en is een warmte-behandeling uitgevoerd om de insecten te doden. Beide behandelingen verliepen niet foutloos waardoor de restauratie van de kast met extra werk is verzwaard. Door de epoxy-lekkage moesten meer onderdelen van het hanggewelf worden gedemonteerd dan voor de uitvoering van de beoogde versteviging nodig was en vervolgens van epoxy worden bevrijd. De warmte-behandeling heeft het hout plaatselijk sterk doen krimpen zodat de samenstellende delen van de kopplaten met lijsten boven de ronde pijpentorens van elkaar zijn losgeraakt en het verband in de lijsten, gewelfpunten en zwikken onder het pijpenfront eveneens is verzwakt. Bovendien heeft de blootgelegde verflaag uit 1651 plaatselijk een oranje verdonkering en een glanzend oppervlak gekregen. Het herstel van deze schade moet nu worden opgenomen in een nader te preciseren plan voor de uitvoering van alle restauratiewerkzaamheden.

De werkzaamheden:

- verwijderen van uit de bekisting op de bodem van de orgelnis gelopen epoxy,
- aangieten van de balken waartegen U-profielen bevestigd zullen worden,
- plaatsen en aan de balken bevestigen van deze U-profielen,
- plaatsen en aan deze U-profielen bevestigen van een dwarsbalk achter in de nis,

- verankeren van de ijzerconstructie in de muur,
- meniën van de ijzeren balken,
- aanvullen bedekkend metselwerk om de nis weer zijn juiste maat te geven en de balken in de muur vast te zetten,
- herstellen van de deels geopende vloer van het balcon.

Als de specie van het aanvullende metselwerk geheel is uitgehard kan begonnen worden met het voorzichtig opwiggen van de orgelkast:

- bevestigen spalken langs de verzwakte onderkant van de twee stijlen die tot 1650 hun last op het oorspronkelijke balcon konden overbrengen,
- voorzichtig opwiggen van deze gespalkte spijlen met voortdurende visuele bewaking van de sinds 1651 overbelaste houtverbindingen in de flanken van de kast, met als maximale correctie de stand die in de vorm van het in 1703/1704 vernieuwde hout van de luiken vastligt,
- herstel van de onderkant van genoemde twee stijlen.
- controle van de pen en gat-verbindingen in de flanken, zonedig verstevigen van enkele daarvan.

Hierna kan begonnen worden met het herstel van de bovenkant van het pijpenfront, inclusief de eerder al besproken versteviging die deel uitmaakt van een waterpas liggend vloertje voor de torens op de kast en voetstukken voor een demontabele plaatsing van de gereconstrueerde twee pinakels:

- bepalen van de precieze afmetingen van de vloertjes op de kast en hun bevestiging aan de de kast en de muur, gecombineerd met
- herbevestiging van lijsten en andere losgeraakte onderdelen boven het pijpenfront,
- herbevestigen van de deels losgeraakte onderdelen onder het pijpenfront.

Hierna kan begonnen worden met het plaatsen van het instrument en de montage van de in de afgelopen tijd gedemonteerde en

herstelde onderdelen van de kast nadat bepaald is welke van die onderdelen met het oog op toekomstig onderhoud demontabel moeten worden bevestigd, te beginnen met de plaatsing van de drie torens op de kast en de twee pinakels tegen de middelste, gevolgd door het schilderen van de 18e-eeuwse onderdelen en het binnen het balkon verscholen werk.

w.h.w. amsterdam 9 februari, aangevuld 14 februari 1998